

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨСЛИМ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ОКТЯБРЬ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫНЫҢ IV ЧАКЫРЫЛЫШ
XLIX СЕССИЯСЕ**

КАРАР № 70

Октябрь авылы

«22» октябрь 2024 ел

**Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының
«Октябрь авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына
үзгәрешләр һәм өстәмэләр керту турында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы, «Муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәвенә алу турында» 2005 елның 21 июлдәге 97-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлдәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының Октябрь авыл жирлеге Советы **КАРАР КЫЛДЫ:**

1. Мөслим муниципаль районы Октябрь авыл жирлеге Советының 2019 елның 25 нче октябрдәге 83 нче номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының «Октябрь авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына түбәндәге үзгәрешләрне һәм өстәмэләрне кертергә:

1) Уставның 1 статьясындагы 1 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының «Октябрь авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә авыл жирлеге статусы «Мөслим муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында «2005 елның «31» гыйнварындагы 30-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән бирелде.».

2) Уставның 2 статьясындагы 3 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«3. Торак пункт чикләре «Мөслим муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында «2005 елның 31 гыйнварындагы 30-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән.».

3) Уставның 5 статьясындагы 1 өлешенә 10 пункттын яңа редакциядә бәян итәргә:

«10) жирлек территориясен тәзекләндерү кагыйдәләрен раслау, жирлек территориясен тәзекләндерү кагыйдәләрен үтәү, социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәмин итү таләпләрен үтәү, күрсәтелгән кагыйдәләр нигезендә жирлек территориясен тәзекләндерүне оештыру;».

Уставның 5 статьясындагы 1 өлешенә 14 пункттын яңа редакциядә бәян итәргә:

«14) балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру, яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруда катнашу, яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәмин итү һәм яклау чараларын эшләү һәм гамәлгә ашыру, яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруның төп юнәлешләре буенча муниципаль программалар эшләү һәм гамәлгә ашыру, жирлектә яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыру мониторингын оештыру һәм гамәлгә ашыру;».

4) Уставның 6 статьясындагы беренче абзацына түбәндәге эчтөлөклә 16 һәм 17

пунктларны өстөргө:

«16) алкоголь, наркотик яисә башка токсик исерек хәлдә булган затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру;

17) участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына күрсәтелгән вазыйфа хезмәткәре тарафыннан биләү чорына торак урыны бирү.».

5) Уставның 10 статьясына түбәндәге эчтәлекле 14 пунктны өстөргө:

«14) инициатив проектлар.»

6) Уставның 11 статьясындагы 7 өлешенәң икенче абзацында «Жирлекнең сайлау комиссиясе» сүзләрен «жирле үзидарә органнарына, жирле референдум органнарына сайлауларны әзерләүне һәм уздыруны оештыручы сайлау комиссиясе» сүзләренә алмаштырырга.

Уставның 11 статьясының 8 өлешен яңа редакциядә бәян итәргө:

«8. Тавыш бирү йомгаклары һәм жирле референдумда кабул ителгән карар әлеге Устав билгеләгән тәртиптә халыкка җиткерелергә тиеш.».

7) Уставның 12 статьясындагы 3 өлешендә «Жирлек сайлау комиссиясе» сүзләрен «жирле үзидарә органнарына сайлауларны, жирле референдумны әзерләүне һәм уздыруны оештыручы сайлау комиссиясе» сүзләренә алмаштырырга.

8) Уставның 13 статьясындагы 6 өлешендә «жирлекнең сайлау комиссиясе» сүзләрен «жирле үзидарә органнарына сайлауларны әзерләүне һәм уздыруны оештыручы сайлау комиссиясе» сүзләренә алмаштырырга.

Уставның 13 статьясындагы 9 өлешендә «Жирлекнең сайлау комиссиясе» сүзләрен «жирле үзидарә, жирле референдум органнарына сайлауларны әзерләүне һәм уздыруны оештыручы сайлау комиссиясе» сүзләренә алмаштырырга.

Уставның 13 статьясындагы 13 өлешендә «Жирлек сайлау комиссиясе» сүзләрен «жирле үзидарә органнарына сайлауларны, жирле референдумны әзерләүне һәм уздыруны оештыручы сайлау комиссиясе» сүзләренә алмаштырырга.

9) Уставның 14 статьясындагы 3 өлешен яңа редакциядә бәян итәргө:

«3. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясында каралган очракларда гражданнар җыены үткәрелергә мөмкин:

1) торак пунктта торак пункт чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча (муниципаль район), аның составына күрсәтелгән торак пункт керә, ул күрсәтелгән торак пункт территориясен башка торак пункт (муниципаль район) территориясенә кертүне күздә тоту;

2) жирлек составына керүче торак пунктта әлеге торак пункт территориясендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм алардан файдалану мәсьәләсе буенча;

3) жирлек составына керә торган торак пункт территориясе өлешендә Татарстан Республикасы законы нигезендә торак пункт территориясенәң әлеге өлешендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча;

4) авыл торак пункттында авыл торак пункты старостасы кандидатурасын күрсәтү мәсьәләсе буенча, шулай ук авыл торак пункты старостасы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату мәсьәләсе буенча.

Авил торак пункттында гражданнар җыены шулай ук муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс уздырганда конкурс комиссиясе составына кандидатуралар күрсәтү максатларында үткәрелергә мөмкин.».

Уставның 14 статьясындагы 14 өлешенәң өченче абзацын яңа редакциядә бәян итәргө:

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1

статьясында каралган гражданның жыены анда торак пунктта яшәүчеләрнең сайлау хокукына ия (яки аның территориясенең бер өлеше) яисә жирлектә яшәүчеләрнең яртысыннан күбрәге катнашканда хокуклы. Торак пунктта әлеге торак пунктта яшәүчеләрнең сайлау хокукына ия яртысыннан артырагы бер үк вакытта бергә булу мөмкинлеге булмаса, гражданның жыены әлеге Устав нигезендә этаплап, гражданның жыенын үткәру турында карар кабул ителгән көннен алып бер айдан да артмаган вакыт эчендә, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының Октябрь авыл жирлеге составына керүче торак пунктларда гражданның жыенын әзерләү һәм үткәру тәртибе турында Нигезләмә белән расланган тәртиптә үткәрелә. Шулу вакытта әлегрәк гражданның жыенында катнашкан затлар тавыш бирүдә катнашуның алдагы этапларында катнашмый.

Уставның 14 статьясына түбәндәге эчтәлеккә 15 өлешне өстәргә:

«15. Гражданның жыены торак пункт территориясенең әлеге өлешендә гражданның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсә буенча жирлек составына керүче торак пункт территориясенең бер өлешендә үткәрелергә мөмкин.

Мондый жыен Октябрь авыл жирлеге Советы тарафыннан кимендә 10 кеше яшәгән торак пункт территориясенең тиешле өлешендә яшәүче халык төркеме инициативасы белән чакырыла.

Гражданның жыены үткәрелә торган торак пункт территориясенең бер өлешне чикләре, жирле әһәмияттәге тиешле мәсьәләне хәл итүдә торак пункт территориясенең күрсәтелгән өлешендә яшәүчеләрнең мәнфәгатьләре уртаклыгы критериеннан чыгып, Жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.»

10) Уставның 16 статьясындагы 9 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«9. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданның жыелышының, конференциясенең аерым вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- 1) территориаль иҗтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү;
- 2) территориаль иҗтимагый үзидарә уставын кабул итү, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;
- 3) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарын сайлау;
- 4) территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенең төп юнәлешләрен билгеләү;
- 5) территориаль иҗтимагый үзидарә керемнәре һәм чыгымнары сметасын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау;
- 6) территориаль иҗтимагый үзидарә органнары эшчәнлегә турындагы хисапларны карау һәм раслау;
- 7) инициативалы проект турында фикер алышу һәм аны хуплау мәсьәләсә буенча карар кабул итү».

Уставның 16 статьясына түбәндәге эчтәлеккә 10.1 өлешне өстәргә:

«10.1. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары проект инициаторлары буларак инициативалы проектны тәкъдим итәргә мөмкин.»

11) 16.1 статья. 1) Уставның 16.1 статьясын яңа редакциядә бәян итәргә:

«16.1. Авыл торак пунктының старостасы

1. Авыл торак пункты старостасы авыл торак пунктының гражданның жыены тәкъдиме буенча составына әлеге авыл торак пункты кергән Жирлек Советы тарафыннан билгеләнә. Авыл торак пункты старостасы шушы авыл торак пункты территориясендә яшәүче һәм актив сайлау хокукына ия Россия Федерациясә гражданның жыены яки гражданның жыены тәкъдим иткән көнгә 18 яшькә җиткән һәм шушы авыл торак пункты территориясендә урнашкан торак урыны булган Россия Федерациясә гражданның жыены арасынан билгеләнә.

2. Авыл торак пункты старостасы дөүләт вазыйфасын, дөүләт гражданның жыены вазыйфасын, муниципаль вазыйфаны биләүче зат була алмый, үз вәкаләтләрен даими булмаган нигездә башкаручы жирлек Советы депутаты муниципаль вазыйфасыннан яисә муниципаль хезмәт вазыйфасыннан тыш, жирле үзидарә органнары белән хезмәт мөнәсәбәтләрендә һәм аларга турыдан-туры бәйлә башка мөнәсәбәтләрдә була алмый.

3. Авыл торак пунктының старостасы вәкаләтләре чоры 2 елга билгеләнә.

4. Авыл торак пункты старостасы вәкаләтләре составына әлеге авыл торак пункты

кергән жирлек Советы Карары, авыл торак пунктындагы гражданныр жыены тәкъдиме буенча, шулай ук 06.10.2023 елда кабул ителгән «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның №131-ФЗ 40 статьясындагы 10 өлешенәң 1-7 һәм 9.2 пунктларында билгеләнгән очрақларда вакытыннан алда туктатыла.».

5. Үзенә йөкләнгән бурычларны хәл итү өчен авыл торак пункты старостасы:

1) авыл торак пунктында жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү мәсьәләләре буенча жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр һәм башка оешмалар белән үзара хезмәттәшлек итә;

2) халык белән үзара хезмәттәшлек итә, шул исәптән гражданныр жыеннарында, жыелышларында, конференцияләрендә катнашу юлы белән, мондый чаралар нәтижеләре буенча жирле үзидарә органнары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле мәрәжәгатьләргә һәм тәкъдимнәргә, шул исәптән муниципаль хокукый актлар проектлары рәвешендә рәсмиләштерелгәннәрен дә жиберә;

3) авыл торак пунктында яшәүчеләргә жирле үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча мәгълүмат бирә, шулай ук жирле үзидарә органнарыннан алынган башка мәгълүматны аларга житкерүдә ярдәм итә;

4) жирле үзидарә органнарына гавами(ачык) тыңлаулар һәм ижтимагый фикер алышулар оештыруда һәм уздыруда, аларның нәтижеләрен авыл торак пунктында халыкка житкерүдә ярдәм итә;

5) авыл торак пунктында яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия мәсьәләләргә буенча инициатив проект кертү инициативасы белән чыгыш ясарга хокукы;

6) Россия Федерациясә субъекты законы нигезендә муниципаль берәмлек уставында һәм (яисә) жирлек Советының норматив хокукый актында каралган башка вәкаләтләргә һәм хокукларны гамәлгә ашыра.

6. Авыл торак пунктының старостасы итеп түбәндәге затлар билгеләнә алмый:

1) үз вәкаләтләрен даими булмаган нигездә гамәлгә ашыручы жирлек Советы депутатының муниципаль вазыйфасыннан тыш, дәүләт вазыйфасын, дәүләт гражданныр хезмәте вазыйфасын, муниципаль вазыйфаны биләүче яисә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче;

1) суд тарафыннан хокукый сәләтсез яисә хокукый сәләте чикләнгән дип танылган затлар;

3) хөкем ителүе юкка чыгарылмаган яисә алынмаган.

12) Уставның 19 статьясындагы 10 өлешен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«10. Ачык (гавами) тыңлауларны, жәмәгать фикер алышуларын оештыру һәм үткәргү тәртибе Жирлек Советы карары белән билгеләнә һәм жирлек халкына гавами тыңлаулар уздыру вакыты һәм урыны турында алдан хәбәр итүне, муниципаль хокукый акт проекты белән алдан ук таныштыруны, шул исәптән аны урнаштыру юлы белән Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының рәсми сайтында веб-адрес буенча «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә: <https://muslumovo.tatarstan.ru/>, яисә жирле үзидарә органының үз эшчәнлегә турында мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, «Дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлегә турында мәгълүматтан файдалануны тәэмин итү хакында» 2009 елның 9 февралендәге 8-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләрен исәпкә алып, Татарстан Республикасының яисә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында урнаштыру мөмкинлегә булмаган очрақта, жирлектә яшәүчеләрнең муниципаль хокукый акт проекты буенча фикер алышу, шул исәптән рәсми сайт аша, жирлектә яшәүчеләрнең гавами тыңлауларында катнашуын тәэмин итә торган башка чаралар, гавами тыңлаулар нәтижеләрен бастырып чыгару (халыкка житкерү), кабул ителгән карарларны дәлилләп нигезләүне дә кертәп, шул исәптән аларны рәсми сайтта урнаштыру юлы белән.».

Уставның 19 статьясындагы 11 өлешен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«11. Генераль планнар проектларына, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектларына, территорияне планлаштыру проектларына, территорияләргә ызанлау проектларына, территорияләргә төзекләндерү кагыйдәләре проектларына, күрсәтелгән

расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектларны, жир кишәрлегеннән яисә капиталъ төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы карарлар проектларына, рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуга, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турындагы карарлар проектларына, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару буенча расланган кагыйдәләр булмаганда, жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән бер төрен үзгәртү мәсьәләләренә кагылган сораулар, Россия Федерациясә шәһәр төзелеш кодексы белән билгеләнгән нигезләмәләренә исәпкә алып, шулай ук иҗтимагый фикер алышуларга чыгарылырга мөмкин

13) Уставның 20 статьясындагы 1 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу, жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затлары эшчәнлегә турында халыкка мәгълүмат бирү, инициатив проектлар кертү һәм аларны карау, муниципаль берәмлек территориясенә бер өлешендә территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча фикер алышу өчен гражданнар җыелышлары уздырылырга мөмкин.».

Уставның 20 статьясындагы 4 өлешенә түбәндәге эчтәлекле бишенче абзац өстәргә:

«Инициативалы проектларны кертү һәм аларны карау мәсьәләләре буенча гражданнар җыелышында тиешле территориядә уналты яшькә житкән яшәүчеләр катнашырга хокуклы. Инициатив проектлар кертү мәсьәләләрен карау һәм тикшерү максатларында гражданнар җыелышын билгеләү һәм уздыру тәртибе жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.».

14) Уставның 22 статьясындагы 2 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«2. Гражданнардан сораштыруда сайлау хокукына ия жирлек халкы катнашырга хокуклы. Инициатив проектны хуплау турында гражданнарның фикерен ачыклау мәсьәләсе буенча гражданнардан сораштыруда инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган жирлектә яки аның өлешендә уналты яшькә житкән кешеләр катнашырга хокуклы.».

Уставның 22 статьясындагы 3 өлешенә түбәндәге эчтәлекле 3 пунктны өстәргә:

«3) инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителгән жирлектә яисә аның бер өлешендә яшәүче уналты яшькә житкәннәргә әлегә инициатив проектны хуплау турында гражданнарның фикерен ачыклау өчен.».

Уставның 22 статьясындагы 4 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«4. Гражданнардан сорашып белешүне билгеләү һәм үткөрү тәртибе әлегә Устав һәм жирлек Советы карары белән билгеләнә.».

Уставның 22 статьясындагы 5 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«5. Гражданнарны сораштыру билгеләү турындагы карар жирлек Советы тарафыннан кабул ителә. Гражданнардан сорашып белешү үткөрү өчен Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге рәсми сайтынан түбәндәге веб-адрес буенча файдаланырга мөмкин: <https://muslumovo.tatarstan.ru/> Авыл жирлегә Советының гражданнарны сораштыру билгеләү турында норматив хокукый актында түбәндәгеләр билгеләнә:

- 1) сораштыру уздыру датасы һәм сроклары;
- б) сораштыру уздырганда тәкъдим ителә торган сорауны (сорауларны) формулировкалау турында;
- 3) сораштыру үткөрү методикасы;
- 4) сораштыру кәгазенәң формасы;
- 5) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлек халкының минималь саны;
- б) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтынан файдаланып, гражданнар арасында сораштыру уздырган очракта сораштыруда катнашучыларны идентификацияләү тәртибе»;»

Уставның 22 статьясындагы 7 өлешенәң 1 пунктын яңа редакциядә бәян итәргә:

«1) жирлек бюджеты акчалары исәбеннән - жирлекнең жирле үзидарә органнары яисә

муниципаль берәмлек халкы инициативасы буенча сораштыру уздырганда;».

15) Уставның 28 статьясына түбәндәге эчтәлекле 4.1 өлешне өстәргә:

«4.1. Жирлек Советы депутатына үз вәкаләтләрен даими булмаган нигездә башкару өчен эш урынының (вазыйфасының) аена дүрт эш көне чорына сакланып калуы гарантияләнгән.».

Уставның 28 статьясындагы 7.2 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«7.2. Жир кишәрлеге, башка күчәмсез мөлкәт объекты, транспорт чарасы, кыйммәтле кәгазьләр (оешмаларның устав (тупланма) капиталларындагы катнашу өлешләре, пайлар) сатып алуга кагылышлы һәр алыш-биреш буенча үзенең чыгымнары, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының чыгымнары турында белешмәләр белешмәләр тапшыру елыннан алдагы ел (алга таба) - хисап чоры), әгәр мондый алыш-бирешләренә гомуми суммасы әлеге затның һәм аның хатынының (иренең) хисап чорына кадәрге соңгы өч елдагы гомуми керемнән артып китсә һәм бу алыш-бирешләр башкарылган акчаларны алу чыганаclarы турында булса.».

Уставның 28 статьясындагы 7.3 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«7.3. Депутат, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты тарафыннан коррупциягә каршы көрәш турында Россия Федерациясе законнары нигезендә тапшырыла торган керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турындагы белешмәләренә дәрәсләген һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы Башлыгы (Рәисе) карары белән Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.».

Уставның 28 статьясының 7.4 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«7.4. Әлеге статьяның 7.3 өлеше нигезендә үткәрелгән тикшерү нәтижәсендә «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрәдә 273-ФЗ номерлы Федераль законда, «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм аларның башка затларының чыгымнарының туры килүен тикшереп торы турында» 2012 елның 3 декабрәдә 230-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны, бурычларны үтәмәү фактлары ачыкланганда «Аерым категория затларга счетлар (кертәмнәр)ачуны һәм булуны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән, акчаларны һәм кыйммәтле әйберләренә чит ил банкларында сакларга, Татарстан Республикасы Башлыгы (Рәисе) депутатның, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасының, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату яисә күрсәтелгән затларга карата тиешле карар кабул итәргә вәкаләтле жирле үзидарә органына яисә судка башка җаваплылык чарасы куллану турында гариза белән мөрәҗәгать итә.».

Уставның 28 статьясындагы 7.5 өлешен үз көчен югалткан дип танырга.

16) Уставның 30 статьясындагы 1 өлешендә «Жирлек сайлау комиссиясе» сүзләрен «жирле үзидарә органнарына сайлауларны, жирле референдумны әзерләүне һәм уздыруны оештыручы сайлау комиссиясе»сүзләренә алмаштырырга.

17) Уставның 31 статьясындагы 1 өлешенә 21 пункттын төшереп калдырырга.

18) Уставның 38 статьясындагы 1 өлешенә 7 пункттын яңа редакциядә бәян итәргә:

«7) Россия Федерациясе граждандлығын яки чит дәүләт граждандлығын туктату - чит ил гражданды жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокуклы булган Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучының чит дәүләт граждандлығы яки яшәүгә рәхсәте яисә Россия Федерациясе граждандының яки Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокуклы чит ил граждандының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган башка документы булу, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса;».

Уставның 38 статьясындагы 1 өлешенә түбәндәге эчтәлекле 12.1 пункт өстәргә::

«12.1) аларның чит ил агенты статусын алуы.».

19) Уставның 41 статьясындагы 3 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«3. Жирлек башлығы үз эшчәнлегендә «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә жирлек халкына һәм жирлек Советына контрольдә тотыла һәм хисап тотат.».

20) Уставның 44 статьясындагы 1 өлешенә 9 пунктың яңа редакциядә бәян итәргә:

«9) Россия Федерациясе граждандлығын яки чит дәүләт граждандлығын туктату - чит ил гражданды жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы булган Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучының чит дәүләт граждандлығы яки яшәүгә рөхсәте яисә Россия Федерациясе граждандының яки Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил граждандының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган башка документы булу, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса; ».

Уставның 44 статьясындагы 5 өлешендә «Президент» сүзен «Башлык (Рәис)» сүзенә алмаштырырга.

21) Уставның 45 статьясындагы 1 өлешенә 1, 2 пунктларын яңа редакциядә бәян итәргә:

«1) кешенә федераль законнарда билгеләнгән очрактардан тыш, аның ягы булган мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм (яки) җайга салу буенча чаралар күрмәве;

«2) гражданд хезмәткәрләре тарафыннан үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренә) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, федераль законнарда билгеләнгән очрактардан тыш, тулы булмаган белешмәләр яки белә торып дәрәс булмаган белешмәләр тапшыру;»

Уставның 45 статьясындагы 2 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«2. Үзенә буйсынган затның мәнфәгатьләр конфликтна китерә торган яисә китерергә мөмкин булган шәхси кызыксынуы барлыкка килү турында билгеле булган муниципаль вазыйфаны биләүче зат ышанычын югалту белән бәйлә рәвештә эштән чыгарылырга (вазыйфасыннан азат ителергә) тиеш, шулай ук муниципаль вазыйфаны биләүче зат, федераль законнарда билгеләнгән очрактардан тыш, яктар аңа буйсынган зат булган мәнфәгатьләр конфликтын катлауландыру һәм (яисә) җайга салу чаралары күрелмәгән очракта.».

22) Уставның 48 статьясындагы 2 өлешенә түбәндәге эчтәлекле унсигез һәм унтугызынчы абзацлар өстәргә:

- полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына күрсәтелгән вазыйфаны биләү чорына торақ урын бирә;

- алкоголь, наркотик яисә башка төрле токсик матдәләр кулланып исергән затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыра.».

Уставның 48 статьясындагы 1 өлешенә 4 пунктының дүртенче абзацың яңа редакциядә бәян итәргә:

"- балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыра һәм гамәлгә ашыра, яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруда катнаша, яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәмин итү һәм яклау чараларын эшли һәм гамәлгә ашыра, яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруның төп юнәлешләре буенча муниципаль программалар эшли һәм гамәлгә ашыра, жирлектә яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруга мониторинг оештыра һәм гамәлгә ашыра;».

23) Уставның 52 статьясына түбәндәге эчтәлекле 14 пункт өстәргә:

«14) Россия Федерациясе граждандлығын яки чит дәүләт граждандлығын туктату турында муниципаль берәмлек башлығына язма рәвештә хәбәр итәргә тиеш - чит ил гражданды жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы булган Россия Федерациясе халыкара

шартнамәсендә яисә чит дәүләт гражданлығын алуда яки яшәүгә рәхсәт яисә Россия Федерациясе гражданының яки Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган башка документ алуда катнашучы бу хакта аңа билгеле булган кәнне, ләкин Россия Федерациясе гражданлығы яки чит дәүләт гражданлығы туктатылган яисә чит дәүләт гражданлығы алынган яки яшәүгә рәхсәт яисә әлеге пунктта каралган башка документ алынган кәннән алып биш эш кәнәннән дә соңга калмыйча.».

24) Уставның 53 статьясындагы 1 өлешенәң 9 пункттын яңа редакциядә бәян итәргә:

«9) Россия Федерациясе гражданлығын яки чит дәүләт гражданлығын туктату - чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы булган Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучының чит дәүләт гражданлығы яки яшәүгә рәхсәте яисә Россия Федерациясе гражданының яки Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган башка документ булу, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса;».

25) Уставның VII бүлеген һәм 56 статьясын үз көчен югалткан дип танырга.

26) Уставның 60 статьясындагы 3 өлешенәң 9 пункттын яңа редакциядә бәян итәргә:

«9) Россия Федерациясе гражданлығы яки чит ил гражданына муниципаль хезмәттә булу хокукы бирүче Россия Федерациясенәң халыкара килешүендә катнаша торган чит дәүләт гражданлығы туктатылу турында муниципаль хезмәткәргә билгеле булган кәнне, әмма туктатылган кәннән алып биш эш кәнәннән дә соң булмаган вақыт аралыгында, Россия Федерациясе гражданлығы яки чит ил гражданына муниципаль хезмәттә булу хокукы бирүче Россия Федерациясенәң халыкара килешүендә катнаша торган чит дәүләт гражданлығы туктатылу турында эшкә яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) язмача формада хәбәр итәргә»;

Уставның 60 статьясындагы 3 өлешенә түбәндәге эчтәлекле 9.1 пункттын өстәргә:

«9.1) чит дәүләт гражданлығы алу яки чит илдә яшәүгә рәхсәт алу яисә чит дәүләт территориясендә гражданның даими яшәү хокукын раслый торган башка документ алу турында муниципаль хезмәткәргә билгеле булган кәнне, әмма бу хакта билгеле булган кәннән алып биш эш кәнәннән дә соң булмаган вақытта чит дәүләт гражданлығы алу яки чит илдә яшәүгә рәхсәт алу яисә чит дәүләт территориясендә гражданның даими яшәү хокукын раслый торган башка документ алу турында эшкә яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) язмача формада хәбәр итәргә».

Уставның 60 статьясындагы 3 өлешенә түбәндәге эчтәлекле 12 пунктны өстәргә:

«12)2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында»гы федераль законның 15.2 статьясында каралган анкетадагы мәгълүматларның аңа билгеле булган үзгәрешләре турында, яллаучы (эш бирүче) вәкиле карары буенча үзгәртелгән мәгълүматлардан кала, яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) язма рәвештә хәбәр итәргә.».

27) Уставның 74 статьясындагы 2 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«2. Прокурор үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру барышында гамәлдәге норматив хокукый актларны камилләштерү кирәклеген билгеләгәндә, закон чыгару инициативасы хокукына ия булган закон чыгару органнарына законнарны һәм башка норматив хокукый актларны үзгәртү, тулыландыру, гамәлдән чыгару яки кабул итү турында тиешле һәм түбән дәрәжәдәге тәкъдимнәр кертәргә хокуклы.».

Уставның 74 статьясындагы 4 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«4. Эшмәкәрлек эшчәнлегә һәм башка икътисади эшчәнлек субъектлары өчен яңа мәжбүри таләпләр, инвестиция эшчәнлегә субъектлары өчен яңа бурычлар билгели торган

яки муниципаль норматив хокукый актлар белән элек каралган мәҗбүри таләпләрне, бурычларны үзгәртә торган муниципаль норматив хокукый актлар проектлары, законнар белән каралган очраклардан тыш, Татарстан Республикасы законы нигезендә муниципаль норматив-хокукый актлар белән билгеләнгән тәртиптә җирле үзидарә органнары тарафыннан җайга салу йогынтысы ягыннан бәяләнәргә мөмкин.

1) җирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләүче, үзгәртүче, туктатып торучы, гамәлдән чыгаручы Җирлек Советы норматив хокукый актлары проектлары;

2) җирлек Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы норматив хокукый актлары проектлары;

3) гадәттән тыш хәлләр режимнары гамәлдә булган чорга табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне бетерү максатыннан эшләнгән норматив хокукый актлар проектлары».

28) Уставның 78 статьясын яңа редакциядә бәян итәргә:

«78. Муниципаль хокукый актларны халыкка җиткерү һәм аларның үз көчләренә керү тәртибе

1. Кеше һәм гражданның хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы муниципаль норматив хокукый актлар, гамәлгә куючысы Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының Октябрь авыл җирлегенә булган оешмаларның хокукый статусын билгеләүче муниципаль норматив хокукый актлар, шулай ук җирле үзидарә органнары арасында төзелә торган килешүләр алар рәсми халыкка игълан ителгәннән соң үз көченә керә.

2. Муниципаль норматив хокукый акты, шул исәптән җирле үзидарә органнары арасында төзелгән Килешүне рәсми рәвештә халыкка җиткерү булып түбәндәгеләр:

1) Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында тулы текстны рәсми бастырып чыгару (<https://pravo.tatarstan.ru>; массакуләм мәгълүмат чарасы буларак теркәлү турында таныклык № ФС77-60244 бирелгән 17.12.2013 Элемтә, мәгълүмати технологияләр һәм массакуләм коммуникацияләр өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт (Роскомнадзор) яисә «Авыл утлары» район газетасында ПИ №ТУ16-01027 массакуләм мәгълүмат чарасы сыйфатында теркәлү турында таныклык 16.05.2013 Элемтә, мәгълүмати технологияләр һәм массакуләм коммуникацияләр өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт тарафыннан бирелгән.);

2) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә авыл җирлекләре бүлегенә <https://muslumovo.tatarstan.ru/october.htm> урнаштыру;

3) Татарстан Республикасы, Мөслим муниципаль районы, Октябрь авылы, Центральная ур., 33а йорт адресы буенча урнашкан мәгълүмат стендларында урнаштыру.

3. Гражданның Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталына керүен тәэмин итү өчен түбәндәге адрес буенча урнашкан «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәренә тоташу пунктлары эшли: Татарстан Республикасы, Мөслим муниципаль районы, Октябрь авылы, Центральная ур., 33а йорт

4. Муниципаль норматив хокукый актлар, җирле үзидарә органнары арасында

төзелә торган килешүләр, федераль закон белән таратылуы чикләнгән белешмәләр булган муниципаль хокукий актлардан яисә аларның аерым нигезләмәләреннән тыш, аларга кул куелган көннән алып 10 көн эчендә халыкка җиткерелә.

5. Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районының Октябрь авыл җирлегенең салымнар һәм җыямнар турында норматив хокукий актылары Россия Федерациясә Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

6. Әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелмәгән муниципаль хокукий актлар имза салынган көннән үз көченә керә, әгәр актың үзе тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса.

7. Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә тиешле сайтларның доменнарын һәм муниципаль хокукий актларны, шул исәптән җирле үзидәрә органнары арасында төзелгән килешүләргә, халыкка игълан итү (рәсми бастырып чыгарудан тыш) гамәлгә ашырыла торган массакуләм мәгълүмат чаралары буларак төркөлү турында белешмәләргә күрсәтеп, вакытлы матбугат басмалары, чөлтәр басмалары исемлегә Татарстан Республикасы Мәслим муниципаль районы башлыгының хокукий актың бастырып чыгару юлы белән гомуми игътибарга җиткерелә.».

29) Уставның 85 статьясындагы 3 өлешен үз көчен югалткан дип танырга.

Уставның 85 статьясындагы 5 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«5. Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты проекты Россия Федерациясә Бюджет кодексы һәм җирлек Советы карары нигезендә Җирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә һәм вакытларда төзелә.».

30) Уставның 94 статьясындагы 2 өлешен яңа редакциядә бәян итәргә:

«2. Җирлек Уставы, җирлек Советының җирлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары дәүләт төркөвә узганнан соң рәсми басылып чыгарга (халыкка җиткереләргә) тиеш һәм алар рәсми басылып чыкканнан соң (халыкка җиткерелгәннән) үз көченә керә. Район башлыгы төркөлгән Район Уставың, Район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Район Советы карарың муниципаль берәмлекләр уставларың төркөү өлкәсендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органының территориаль органыңнан Район Уставың, Район Уставына үзгәрешләр кертү турында Район Советы карары хақында белешмәләргәң Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләргә уставларының дәүләт реестрына кертелүе турында «Муниципаль берәмлекләр уставларың дәүләт төркөвөнә алу турында» 2005 елның 21 июлендәгә 97-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 6 өлешендә каралган хәбәрнамә килгәннән соң җиде көн эчендә рәсми бастырып чыгарырга (халыкка җиткереләргә) тиеш.».

2. Әлеге карарны законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт төркөвөнә җибәргә.

3. Әлеге карарны Октябрь авыл җирлегенең мәгълүмат стөндларында бастырып чыгарырга (халыкка җиткереләргә), шулай ук Мәслим муниципаль районының рәсми сайтында <https://muslumovo.tatarstan.ru/october.htm> һәм Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында урнаштырырга <https://pravo.tatarstan.ru/>.

4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көннәннән үз көченә керә.

Октябрь авыл җирлегә Башлыгы,
Октябрь авыл җирлегә Советы рәисә

И.М. Ханнанов